Anul al 54-lea | 16 Pagini | EXEMPLARUL { In România: 3 lei / In străinătate: 6 lei | 16 Pagini | Nr. 304 Joi 4 Noembrie 1937
Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932
P IIII

BIBLIOTECA CENTRALA a „ASOCIAŢIUNII" CLUJ

ABONAMENTE IN ŢARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ŞI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în ţară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

ELEVUL MODEL

Intr'o documentată şi călduroasă expunere la radio, d. Ion Conea, unul dintre profesorii Marelui Voevod Mihai, a înfăţişat pe „elevul model" viitorul Rege al României, astfel cum este bine să-L cunoască toată ţara.

Incepându-şi instrucţiunea în clasa de elevi recrutaţi de augustul Său părinte din toate regiunile, din toate straturile sociale, Moştenitorul Tronului a avut şi are un contact direct cu tânăra Sa generaţie şi cu întreaga Sa patrie.

Spre a putea căpăta în chipul cel mai metodic cunoştinţele necesare înaltei Sale misiuni, materiile ce I se predau sunt despărţite pe grupe distincte — studiile literare, ştiinţifice, artistice — şi învăţate atât sintetic, cât şi intuitiv, cu alte cuvinte prin coordonarea cunoştinţelor abstracte cu cele concrete din aşezămintele, laboratoarele, muzeele cercetate cu deamănuntul.

Marele Voevod Mihai a aprofundat în fiecare an caracterul unei regiuni a ţării, la câmp, la munţi, la mare, preocupat în special de elementul geografic, în sensul larg al acestei ştiinţe, care Il pasionează mai presus de toate.

Cercetaş adânc pătruns de rolul acestui organism vecinic tânăr în educaţia conştiinţei naţionale, a debutat în domeniul conferinţelor printr'o expunere despre descoperirea Americei, cu prilejul unei aniversări a acestui eveniment universal, înfăţişând personalitatea lui Cristof Columb, pe care l-a numit „primul cercetaş al lumii" şi entuziasmând pe profesori şi camarazi prin bogăţia informaţiilor şi prin darul cuvântului. După câtva timp, Marele Voevod a primit din America o operă jubilară despre Cristof Columb, cu o dedicaţie de recunoştinţă.

In fiecare seară, M. S. Regele cercetează notele căpătate de augustul Său fiu şi programul din ziua următoare. Instrucţiunea şi educaţiunea moştenitorului Tronului se desfăşoară sub inspiraţia şi conducerea imediată a Suveranului.

Pe când era bolnav la Florenţa „cel mai tânăr sublocotenent al armatei române" a primit nenumărate dovezi de simpatie din ţara Sa şi din străinătate. Printre acelea care L-au impresionat mai mult, a fost atenţiunea unui copil de italian emigrat în Africa. Micul Benito II spunea: Deşi n'am decât şase ani, părinţii mei m'au învăţat să scriu şi adresez prima mea scrisoare Principelui care suferă în patria mea, urându-I să se înapoieze sănătos în ţara Lui. Marele Voevod a cerut să I se mulţumească imediat, şi o a doua scrisoare de peste mări şi ţări vibră de satisfacţia simţită la ştirea că augustul oaspete al Italiei mergea spre bine.

Dar câte nu s'ar putea spune despre spiritualitatea şi însufleţirea Aceluia pe care întreaga naţiune Il urmăreşte cu o afecţiune egalată numai de speranţele puse în El!

GLASUL ŢĂRII

Mă înapoiez dela congresul ţinut la Brăila de „Uniunea oraşelor din România", asociaţie care cuprinde pe toţi primarii şi consilierii comunali în funcţiune ai municipiilor şi comunelor urbane din ţară. Principalele chestiuni desbătute la acest congres vor fi, probabil, cercetate într'un articol ulterior.

Scopul rândurilor de faţă este cu totul altul şi se lămureşte în cele ce urmează.

Faptul însuşi de a participa la un congres, ai cărui membri sunt persoane venite din diferitele regiuni ale ţării şi mai ales persoane care prin natura ocupaţiilor şi a funcţiunilor ce îndeplinesc, vin zilnic în contact cu populaţia, oferă un prilej serios de informaţii, de verificări şi de constatări. Informaţii, verificări şi constatări asupra a ceace se înţelege prin pulsul opiniei publice, asupra sentimentelor, năzuinţelor şi doleanţelor opiniei publice.

In mod deosebit, pentru noi cei ce suntem în slujba condeiului sau, mai exact, prin condeiu în slujba opiniei publice, contactul cu reprezentanţi ai populaţiei din ţară este de un interes de primă însemnătate. Ai ocazia unor răspunsuri precise la întrebări ca acestea: linia noastră de conduită are oare în măsura dorită aprobarea masselor poporului românesc, fiindcă acesta e poporul şi elementul, care interesează? Lupta ce ducem pe calea scrisului şi pe calea cuvântului pentru trezirea, mobilizarea şi solidarizarea conştiinţelor româneşti găseşte oare răsunetul necesar? Cum e privită această luptă şi care sunt sorţii ei de izbândă?

Importanţa întrebărilor n'are nevoe de vreo subliniere. Trebue relevat însă cu un sentiment de deosebită satisfacţie, că răspunsurile obţinute sunt de natură să întărească siguranţa în izbânda întreagă şi apropiată a cauzei în slujba căreia se găseşte „Universul" şi ceilalţi confraţi, cari se menţin pe linia marilor interese româneşti şi pentru reuşita căreia marele cărturar şi apostol al neamului, d. profesor N. Iorga, aduce contribuţia cea mai preţioasă şi mai hotărîtoare cu putinţă.

Pe lângă o cunoaştere exactă şi amănunţită a stărilor de lucruri din ţară, omul care este o podoabă a neamului şi spre care străinătatea priveşte cu ochi de admiraţie şi de adâncă stimă, aruncă în lupta de desrobire a românilor pe toate terenurile, puterea neţărmuritei sale dragoste de neam şi ţară, o conştiinţă fără umbra unei pete şi prihane, o autoritate morală înaintea căreia nu e român să nu se plece cu tot respectul. Toate acestea întregite în modul cel mai fericit de o putere de muncă depăşind orice închipuire şi de un talent, care atinge culmile înalte ale geniului.

Sentimentele şi gândurile ţării, ale ţării care munceşte şi suferă, sunt în acordul cel mai desăvârşit cu lupta dusă de fruntaşii mişcării pentru înfăptuirea primatului românesc. Românii din toate ţinuturile ţării aprobă în totul această luptă, şi o sprijină, socotind-o aşa cum şi este — ca lupta dusă pentru binele lor, pentru salvarea lor din exploatarea străinilor şi pentru a se asigura ţării adevăratele condiţiuni de desvoltare şi propăşire.

Aşa dar este bine şi este totodată îmbucurător să se ştie că mişcarea naţională nu e o mişcare de suprafaţă şi cu caracter trecător, ci o mişcare ce a cuprins şi a câştigat massa populaţiei româneşti.

Din această constatare se desprinde un adevăr, care, acum, în preajma evenimentelor politice în curs, capătă o însemnătate decisivă. Se desprinde anume adevărul că viitorul guvern, indiferent de partidul căruia îi va aparţine, nu va putea să se menţină la cârmă, decât punând pe primul plan al activităţii sale luarea de măsuri serioase, pentru ca românilor să li se asigure în mod efectiv primatul economic, primatul cultural şi primatul politic. In această chestiune nu încap nici diversiuni, nici amânări şi nici expediente mai mult sau mai puţin politicianiste.

In ţara românilor stăpânii adevăraţi trebue să fie românii.

N. BATZARIA

SERBĂRILE DELA LUGOJ

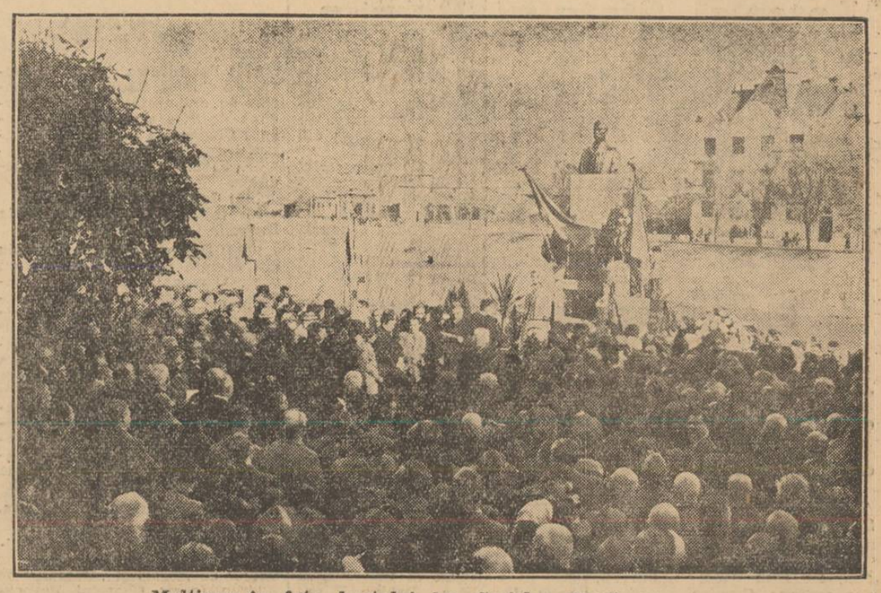

Mulţimea în faţa bustului lui Coriolan Brediceanu

Reichstagul va fi convocat în sesiune extraordinară

Berlin, 1 (Radio Central).— **Din sursă bine informată, se anunţă că Reichstagul va fi convocat în sesiune extraordinară la începutul lunii Noembrie. Se dă ca dată probabilă a convocării ziua de 9 Noembrie.**

In această şedinţă, se vor discuta, între altele, chestiunea coloniilor, a minorităţilor şi probabil chestiunea înfiinţării unui impozit pe capital asupra averilor mai mari de 200.000 mărci germane.

Pact de asistenţă mutuală între Italia şi Germania?

Londra, 1 Noembrie (Radio-Central). — *Corespondentul diplomatic al ziarului „Evening Standard" la Roma, publică o corespondenţă în care pomeneşte, între altele, despre un pact de asistenţă mutuală între Italia şi Germania.*

In ce priveşte amănuntele asupra acestui pact, ziaristul englez spune că nu există până acum nici un text scris asupra lui, dar el ar prevede, între altele, ajutorarea reciprocă a celor dou state, în cazul când unul din ele s'ar afla în stare de război cu mai mult decât o singură putere.

Pactul mai prevede colaborarea militară în anumite cazuri precum şi colaborarea diplomatică pentru realizarea scopurilor comune ale celor două state.

Comentând acest pact, susnumitul corespondent spune că trebue relevat că Germania şi Italia au şi interese contrarii şi anume în basinul dunărean.

E demn de relevat că „Evening Standard" e totdeauna bine informat asupra chestiunilor în legătură cu politica Italiei.

INUNDAŢII IN SUDUL FRANŢEI

Toulouse, 1 Noembrie (Rador). — *Un torent umflat de ape s'a revărsat inundând mai multe cartiere joase din localitatea Luchod.*

Câteva sute de persoane au trebuit să fie evacuate. Trupe au fost trimise în ajutor. Pagubele sunt foarte mari.

Conferinţa pentru reprimarea terorismului

Geneva, 1 Noembrie (Rador).— *Conferinţa interguvernamentală pentru reprimarea terorismului s'a deschis azi dimineaţă la Geneva, sub preşedinţia d-lui Carton de Wiart, ministru de stat în Belgia.*

*

Geneva, 1 Noemb. (Rador). — D. V. V. Pella, ministru plenipotenţiar şi delegat al României la conferinţa pentru reprimarea internaţională a terorismului, a fost ales prin aclamaţii raportor general al conferinţei.

La conferinţă participă 35 de ţări.

Grav accident de autobuz în Belgia

Bruxelles, 1 Noembrie (Rador) — *Un autobuz în care se aflau mai mulţi mineri a suferit un accident în apropiere de localitatea Saint Trond.*

Au fost rănite 26 de persoane. Cinci răniţi se află în stare gravă.

Birou clandestin pentru trimiterea de voluntari in Spania roşie, descoperit la Sofia

Sofia, 1 Noembrie (Telor). — *Poliţia din Sofia a descoperit azi un birou clandestin, care a recrutat printre tinerii bulgari voluntari pentru guvernul dela Valencia. Din actele găsite la acest birou reese, că voluntari recrutaţi au fost trimişi mai întâi la Paris, de unde pe diferite căi au fost aduşi în Spania roşie. Judecătorul de instrucţie, care cercetează această afacere misterioasă, a rămas în deosebi impresionat, când a putut constata din actele găsite, că pentru recrutarea acestor voluntari s'au cheltuit sume foarte importante. S'a dovedit că pentru un singur voluntar s'a plătit, în general, 18.000 leva. Acuzatul principal în această afacere, în locuinţa căruia acest birou a fost instalat, a declarat la întrebarea de unde provin aceşti bani, că nu ştie; a primit banii din partea unui străin, pe care-l cunoaşte numai ca „Domn avocat", însă nu ştie cum se numeşte. Poliţia este acuma în căutarea acestui „avocat".*

Franţa va lua măsuri energice in Maroc

Rabat, 1 Noembrie (Rador). — **Generalul Nogues, rezidentul general al Franţei în Maroc, s'a înapoiat din inspecţia pe care a făcut-o la Medina şi Fez.**

Primind pe reprezentanţii presei, generalul Nogues a declarat că planul de revoltă în Maroc putea duce la o încercare de răscoală generală a întregii ţări.

Pentru a împiedica o astfel de eventualitate, am luat, a precizat generalul Nogues, măsuri de forţă şi vom continua să le luăm.

In ceiace priveşte apariţia unor agitatori francezi care s'au asociat la opera turburătorilor locali ai ordinei, generalul Nogues a declarat că va fi fără milă cu aceştia, ştiind că este sprijinit de toate partidele franceze în unanimitate care au înţeles primejdia.

Viitoarea sesiune a consiliului Inţelegerii Balcanice

Ankara, 1 Noembrie (Telor). — *In cercurile informate se anunţă, că viitoarea reuniune a consiliului Inţelegerii Balcanice se va ţine la Ankara, în cursul lunii Februarie 1938. Deasemenea, se anunţă, că de data aceasta vor participa la acest consiliu nu numai cei patru miniştri de externe, ci şi primii-miniştri. Dat fiind că în Iugoslavia şi în Grecia, d-nii Stoiadinovici şi general Metaxas deţin atât preşedinţia consiliului cât şi portofoliul externelor, aceasta ar insemna, că ar participa în plus numai şefii guvernelor român şi turc. Din cauza acestei întruniri a consiliului Inţelegerii Balcanice, d. Stoiadinovici şi-a amânat călătoria la Ankara, anunţată pentru 15 Noembrie, până în Februarie anului viitor.*

Noui ploi torenţiale în Siria

Ierusalim, 1 Noembrie (Rador). — Se anunţă că în întreaga Sirie, dela Eufrat până la marea Mediterană, şi în regiunea Druzilor au căzut noui ploi torenţiale.

O mare parte din şoselele principale sunt inundate pe întinderi de câţiva kilometri.

Oraşele Homs şi Hama sunt inundate în parte.

Comunicaţiile telefonice între Beyruth şi Damasc şi între Beyruth şi Palestina sunt întrerupte.

*

Damasc, 1 Noembrie (Rador). — *Inaltul comisar francez din Siria, însoţit de generalul Huntzinger, a terminat vizitarea regiunilor devastate de recentele inundaţii.*

Inaltul comisar a inspectat lucrările de ajutorare.

Autorităţile militare franceze au pus la dispoziţia guvernului sirian camioane pentru transportarea proviziilor, iar 500 soldaţi din trupele franceze lucrează la curăţirea terenului în satele inundate.

Inaltul comisar a făcut un apel la Crucea Roşie din Geneva pentru a se da un ajutor victimelor inundaţiilor.

INUNDAŢII IN PALESTINA

Ierusalim, 1 Noembrie (Rador). — Ploile torenţiale căzute în Palestina au provocat inundaţii care au devastat mari întinderi de pământ.

Satul Nedi Hafir a fost luat de ape. Numeroşi păstori s'au înecat.

A. S. Regală Principele Gustav Adolf depunând o coroană la mormântul Soldatului Necunoscut

Politica externă a Marei Britanii

Cuvântarea d-lui Eden in Camera Comunelor

Londra, 1 Noembrie (Rador). — *In şedinţa de azi a Camerei Comunelor, s'a luat în discuţie amendamentul depus de partidul laburist la proectul de răspuns la Mesagiul Tronului. In acest amendament politica internă şi externă a guvernului Chamberlain este aspru criticată.*

In timpul discuţiei, unul din oratori, deputatul laburist Dalton, a adus vii atacuri politicii externe a guvernului.

Aceste critici au dat prilejul d-lui Eden să intervină şi să facă o declaraţie, punând lucrurile la punct.

Expunerea d-lui Eden

Ministrul afacerilor străine a declarat că nimeni nu poate pretinde că în trecut, guvernul britanic ar fi lipsit dela îndeplinirea obligaţiilor sale internaţionale. Dacă este vorba să se aducă critici, — a adăugat ministrul — ele nu pot fi aduse numai politicii britanice, ci faptului că Marea Britanie a exercitat împreună cu alte state un rol de poliţie. Se pare că guvernului i se aduce învinuirea că nu a fost în stare să constrângă pe toţi ceilalţi, pentruca aceştia să-şi respecte obligaţiile.

D. EDEN, în mare ţinută de ministru de externe al Marei Britanii

D. Eden a subliniat că ministrul de externe trebue să păstreze anumite limite atunci când răspunde criticilor. El a observat totuş că sunt împrejurări când rezervele pot fi depăşite până la un anumit punct. „Eu vreau să fiu astăzi cât pot mai sincer".

CEREREILE ITALIEI ŞI GERMANIEI IN MATERIE DE COLONII

Făcând aluzie la cererile Italiei şi Germaniei în materie de colonii, d. Eden a amintit Camerei că o ţară care, ca un rezultat al marelui război, a câştigat o sporire foarte importantă de teritoriu în Europa şi în acelaş timp a primit unele concesiuni teritoriale în Africa, dela ţări care fuseseră aliatele sale în marele război, se face acum campionul revendicărilor germane în materie de posesiuni africane. „Nu vreau să adaug nimic în clipa de faţă asupra acestor revendicări, dar trebue să spun răspicat că nu admitem ca un guvern oarecare să aibă dreptul să ne ceară vreo contribuţie, câtă vreme nu sunt dovezi că acest guvern este gata să dea la rândul său şi el o contribuţie".

CRITICILE ADUSE ACORDULUI DELA NYON

Ocupându-se de critica adusă de maiorul Attlee, în legătură cu acordul dela Nyon, că guvernul este activ în privinţa intereselor imperiale, dar mai puţin activ în preocupările de ordin internaţional, d. Eden a respins acest blam. „Este greu — a spus el — să ne putem închipui vreun aranjament oricare ar fi el, care să servească exclusiv propriile noastre interese. Afară de noi mai sunt şi alte naţiuni care trebue să-şi apere comerţul lor în Mediterana. Deaceea, guvernul nu a socotit că aceste naţiuni proceZează în interese imperialiste".

CHESTIA SANCŢIUNILOR IN LEGATURA CU CONFLICTUL SPANIOL

Vorbind de chestiunea sancţiunilor, d. Eden a declarat că adunarea trebue să ţină seamă de realităţile situaţiei internaţionale.

Răspunzând la acuzaţia laburiştilor, că Societatea Naţiunilor nu s'a ocupat de problema spaniolă, lăsând să se înţeleagă că d. Eden ar fi cauza acestei desinteresări, ministrul de externe a amintit Camerei că Societatea Naţiunilor nu a dat nici odată dovadă de prea mult entuziasm când a fost vorba să se ocupe de problema spaniolă, întru cât ştie cât de vii sunt divergenţele de păreri în sânul acestui organism cu privire la problema amintită. Nu a existat nici odată cea mai mică şansă ca Societatea Naţiunilor să impună sancţiuni în legătură cu conflictul spaniol.

Adevărul este că întreaga lume nu priveşte conflictul spaniol exact în acelaş chip ca opoziţia laburistă. Asupra acestei chestiuni opinia publică mondială este foarte împărţită. Dacă refuzăm deci să facem faţă acestei situaţii, este inutil să mai discutăm problema spaniolă.

CONFLICTUL CHINO-JAPONEZ

In ce priveşte plângerea laburiştilor contra Societăţii Naţiunilor, pe motivul că această instituţie a trimis examinarea conflictului din Extremul Orient statelor semnatare ale tratatului celor nouă puteri, d. Eden a declarat fără şovăire că pentru a se obţine întreaga cooperare a guvernului Statelor-Unite pe o bază egală într'un conflict internaţional ar fi gata să călătorească nu numai dela Geneva la Bruxelles, ci dela Melbourne în Alaska, mai ales în stadiul actual al situaţiei internaţionale.

Oratorul a amintit apoi declaraţia laburistă că guvernul britanic ar fi făcut din d. Van Zeeland un instrument al său, d. Eden a spus: Nu este totdeauna lesne să se ridice vălul care acoperă discreţia diplomatică. De oarece însă acesta este un lucru secundar, socot că trebue să spun răspicat că iniţiativa de a se ţine la Bruxelles conferinţa celor nouă puteri nu a venit nici dela Marea Britanie, nici dela d. Van Zeeland, ci dela guvernul Statelor-Unite. Prin urmare afirmaţia că d. Van Zeeland este o unealtă o găsesc pe dea întregul nejustificată. Spun aceste cuvinte anume, pentru că în timpul incidentului Renaniei, din primăvara anului trecut, primul ministru al Belgiei a jucat un rol foarte important, reuşind să facă astfel în cât consecinţele pentru Europa ale acestui incident să nu fie mai serioase de cum au fost.

NEINTERVENŢIA IN SPANIA

Răspunzând la acuzaţiile d-lui Lloyd George, d. Eden a ţinut să precizeze că aceste acuzaţii nu se adresează de fapt neintervenţiei inseşi, ci sunt bazate pe afirmaţiunile care pretind că neintervenţia a funcţionat într'un mod foarte defavorabil pentru guvernul din Valencia. "Acesta este cazul asupra căruia doresc să insist".

D. Lloyd George nu a spus totul şi s'a înşelat când a vorbit de Spania, ca şi cum această ţară ar avea o singură frontieră: frontiera cu Franţa; căci marea este o frontieră de o importanţă vitală şi una din consecinţele conferinţei dela Nyon, deşi nu acesta a fost scopul conferinţei, a fost că s'a înlesnit sosirea unor foarte mari cantităţi de material în porturile guvernamentale spaniole.

Ministerul afacerilor străine a citat apoi telegrama corespondentului din Moscova al ziarului „Daily Telegraph", cu data de 29 Octombrie. Corespondentul ziarului britanic dovedea cu cifre oficiale sovietice că Spania guvernamentală ocupă acum rangul al treilea printre clienţii Rusiei Sovietice.

In rândurile guvernamentale, tancurile şi avioanele ruseşti au jucat un rol de foarte mare importanţă.

Dificultăţile guvernului spaniol, pe frontul de nord, nu au fost datorite lipsei, ci neputinţei de a utiliza acest material, acolo unde ar fi trebuit să fie întrebuinţat. Acest lucru dovedeşte cât de importantă este stăpânirea mărilor.

Mai este oare cineva care să conteste că dacă nu ar fi fost intervenţie străină în Spania războiul ar fi terminat de demult sau că drepturile de beligeranţă ar fi acum deja acordate?

D. Eden a adăugat: Nu intervenţia a încercat să creieze o nouă formă de neutralitate. Rezultatul acestui fapt a fost că drepturile de beligeranţă nu au fost acordate. In sfârşit, această neacordare a avut ca urmare faptul că o parte din Spania, şi anume cea mai puternică pe mare, este în imposibilitate de a face uz de această superioritate a sa.

Forţele generalului Franco plătesc un preţ foarte ridicat pe mare pentru ajutorul pe care-l primesc poate din partea unor supuşi străini pe uscat.

(Continuare in pag. 2-a)